

Sygn. akt IV CZ 49/21

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Łochowski

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa M. G. S.

przeciwko R. G.

o rozwiązanie spółki jawnej,

oraz w sprawie z powództwa R. G.

przeciwko M. S. G.

o przyznanie prawa do przejęcia majątku spółki jawnej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 grudnia 2021 r.,

zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w L.

z dnia 26 lutego 2021 r., sygn. akt IX Ga (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 października 2020 r. Sąd Okręgowy w L. oddalił apelację pozwanego R. G. od wyroku Sądu Rejonowego w L. z siedzibą w Ś. z 15 grudnia 2017 r.

Od tego wyroku pozwany wniósł skargę kasacyjną, którą Sąd Okręgowy w L. odrzucił postanowieniem z 26 lutego 2021 r. – z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Zażalenie na to postanowienie wniósł pozwany. Zaskarżył je w całości, zarzucając naruszenie art. 398⁶ § 1 w zw. z art. 398² § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sytuacji, gdy o jej dopuszczalności powinna decydować rzeczywista wartość przedmiotu sporu, który był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Powołując się na ten zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50 000 zł. Skarżący określił w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia na taką właśnie kwotę, podczas gdy wartość przedmiotu sporu żądania rozwiązania spółki jawnej została sprawdzona przez Sąd Okręgowy w L. i ustalona postanowieniem z 14 stycznia 2008 r. na kwotę 4 000 zł, co skutkowało przekazaniem sprawy do rozpoznania w pierwszej instancji Sądowi Rejonowemu w L.. Analogicznie, wartość przedmiotu zaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji została określona w apelacji przez skarżącego na kwotę 4 000 zł zarówno w stosunku do żądania rozwiązania spółki jawnej stron, jak i przyznania prawa do przejęcia majątku spółki jawnej (k. 7372).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym, z zastrzeżeniem sytuacji szczególnych, nie może przekraczać wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Odpowiednie stosowanie art. 19-24 k.p.c.

do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może uzasadniać jej aktualizacji przez podwyższenie ponad wartość dotychczasową, a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2018 r., II CZ 30/18). W konsekwencji nie może budzić wątpliwości, że wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego nie może przekraczać wartości przedmiotu sporu ani wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest bowiem samodzielna i nie może być wyższa od przedmiotu sporu, chyba że nastąpiło rozszerzenie powództwa albo zasądzenie ponad żądanie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 grudnia 1996 r., I CKN 21/96, i z 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97). Swoboda określenia przez stronę skarżącą wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej aktywuje obowiązek sądu drugiej instancji sprawdzenia tej wartości. Sąd drugiej instancji może stwierdzić, a następnie ustalić i przyjąć w sposób wiążący, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest w rzeczywistości inna niż podana przez skarżącego. Nie jest to formalne sprawdzanie wartości przedmiotu zaskarżenia na podstawie art. 25 k.p.c., lecz kontrola dopuszczalności skargi kasacyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 czerwca 1997 r., II CKN 47/97, i z 11 lipca 2019 r., V CZ 42/19).

Pierwotnie określona przez skarżącego wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej istotnie różniła się od tej wartości określonej w jego apelacji (po 4 000 zł w stosunku do każdego z żądań). W przypadku żądania rozwiązania spółki jawnej pierwotnie określona wartość przedmiotu sporu została dodatkowo sprawdzona przez Sąd pierwszej instancji i ustalona na kwotę 4 000 zł. Ustalenie to jest ostateczne, nie podlega zaskarżeniu i wiąże sąd do końca procesu. Ustalona wartość przedmiotu sporu nie podlega też dalszym modyfikacjom na skutek zmiany wartości samej rzeczy (art. 26 k.p.c.).

W rozpoznawanej sprawie nie zaistniały żadne okoliczności, które mogłyby skutkować modyfikacją wartości przedmiotu sporu na etapie postępowania przed sądami obydwu instancji, zatem ustalona przez Sąd Okręgowy w L. wartość przedmiotu zaskarżenia skargi kasacyjnej odpowiada rzeczywistemu zaskarżeniu

i rozstrzygnięciu. Z uzasadnienia zażalenia nie wynikają okoliczności uzasadniające twierdzenie skarżącego, że szacowana przez niego kwota 50 000 zł jest wartością miarodajną dla określenia przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.